

УДК 657.6

*Литвин Т. Ю.,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*

ОБЛІК І АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

В сучасних умовах розвиток виробництва тісно пов'язаний із виготовленням конкурентоспроможної продукції та наступною її реалізацією на внутрішніх і зовнішніх ринках збуту. Водночас для здійснення виробничо-господарського процесу підприємствами всіх форм власності використовуються товарно-виробничі запаси, які є однією з найважливіших складових активів підприємства та становлять основу готових виробів. Виробничі запаси – це активи, які використовуються для подальшого продажу, споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством.

Забезпечення ритмічного процесу виробництва на складах підприємства потребує наявності виробничих запасів в межах норм, передбачених потребами даного підприємства. На великих підприємствах номенклатура запасів обчислюється тисячами найменувань, саме тому у системі управління господарською діяльністю досить значне місце належить управлінню виробничими запасами. Важлива роль у цьому випадку належить системі бухгалтерського обліку та внутрішньогосподарському контролю виробничих запасів, які є основним джерелом інформації, необхідної для прийняття важливих управлінських рішень.

Джерелами інформації для здійснення аудиту виробничих запасів можуть бути[1, 14]:

1. Первинні документи обліку запасів (накладні, рахунки-фактури, картки складського обліку, прибуткові ордери тощо);
2. Аналітичні реєстри обліку запасів (відомості аналітичного обліку запасів, звіти матеріально-відповідальних осіб);

3. Регістри синтетичного обліку запасів (Головна книга, відомості руху запасів, журнали №3,5,6);

4. Фінансова звітність підприємства (Баланс (Звіт про фінансовий стан), Примітки до річної фінансової звітності).

Відповідно до цього, головними завданнями аудиту виробничих запасів є наступні[4]:

- встановлення правильності визнання активів запасами згідно з П(С)БО № 9 "Запаси";
- перевірка правильності формування первісної вартості запасів;
- дослідження стану складського господарства запасів;
- встановлення повноти і правильності відображення в бухгалтерському обліку надходження запасів за їх каналами;
- перевірка дотримання встановлених нормативів використання запасів на виробництво;
- дослідження правильності і повноти відображення в обліку господарських операцій з вибуття запасів за їх каналами та ін.

Для ефективної організації проведення аудиту виробничих запасів необхідно дотримуватись певних етапів (рис. 1).

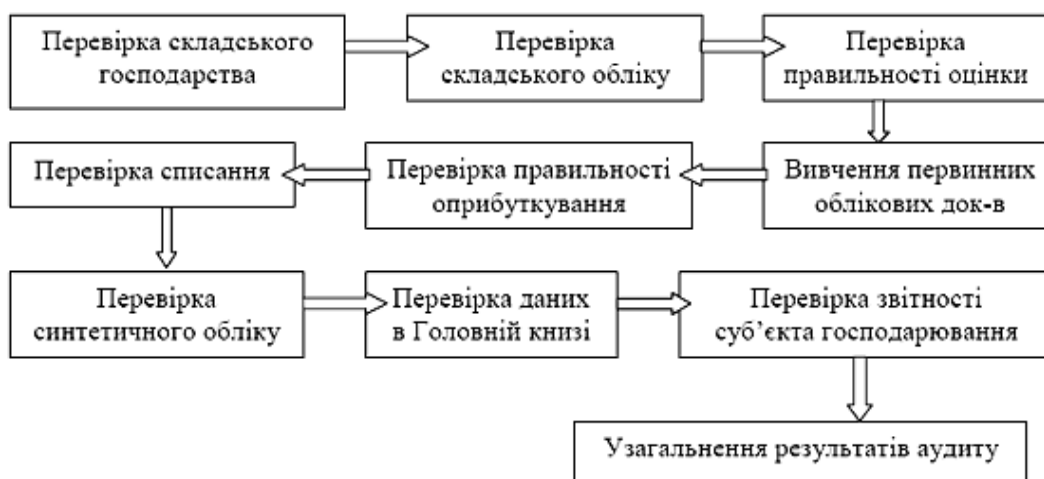

Рис. 1. Алгоритм проведення аудиту виробничих запасів[2]

Планування є початковим етапом проведення аудиторської перевірки. Головною ціллю планування аудиту є спрямування уваги аудитора до

найважливіших напрямів аудиту, виявлення проблем і недоліків, які варто перевірити детальніше [3, 382].

Згідно досвіду найпоширенішими помилками, що виникають під час проведення операцій з виробничих запасів є:

- незадовільна організація складського господарства;
- завищення собівартості придбаних матеріалів;
- порушення правил приймання вантажів;
- неповне оприбуткування запасів;
- нераціональне витрачання матеріалів на виробництво;
- порушення норм і лімітів відпуску;
- порушення порядку проведення інвентаризації (порушення строків проведення, нерівномірний їх розподіл за календарними періодами, порушення принципу раптовості, неякісне проведення інвентаризації, недбале і несвоєчасне оформлення документів тощо);
- нестача, надлишок, присвоєння ТМЦ;
- помилки і підробки в документах тощо.

Отже, здійснення обліку та аудиту виробничих запасів є суттєвою частиною ефективної діяльності підприємства, адже головним завданням аудиторської перевірки є визначення основних порушень, недоліків та помилок в системі обліку виробничих запасів, можливість усунути та запобігти подальшому їх виникненню, що зумовлює покращення фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел:

1. Мельнікова К.С. Напрями удосконалення методів і процедур аудиту виробничих запасів на прикладі макаронної фабрики / К.С. Мельнікова // Економічні студії. – 2014. – №1(1). - С. 13-18.
2. Скорба О.А. Організація проведення аудиту виробничих запасів / О.А.Скорба//[Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_NND_2014/Economics/7_164138.doc.htm
3. Скрипник М.І. Удосконалення організації і методики аудиту виробничих запасів на підприємстві / М.І. Скрипник, О.О. Григоревська, Н.Й. Радіонова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2016. – Вип. 2-3 (35). – С. 378-398.
4. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2011. – 408с.– [Електронний ресурс].–Режимдоступу: <http://westudents.com.ua/glavy/5334-metodika-auditu-virobnichih-zapasv.html>